



У ВИПУСКУ:

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИЯВИЛО ЗМІНИ У СПРИЙНЯТТІ БІБЛІОТЕКАРЯМИ ВЛАСНОЇ ПРОФЕСІЇ 1

БІБЛІОТЕКИ ВІДЗНАЧАЮТЬ ДНІ ЄВРОПИ І СПРИЯЮТЬ ЗМІЦНЕННЮ МІЖНАРОДНИХ ЗВ'ЯЗКІВ 1

ДОСТУП ДО ОФІЦІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЇ У БІБЛІОТЕКАХ: ЛЕГКО І ЗРУЧНО З МЕРЕЖЕЮ ПДГ 2

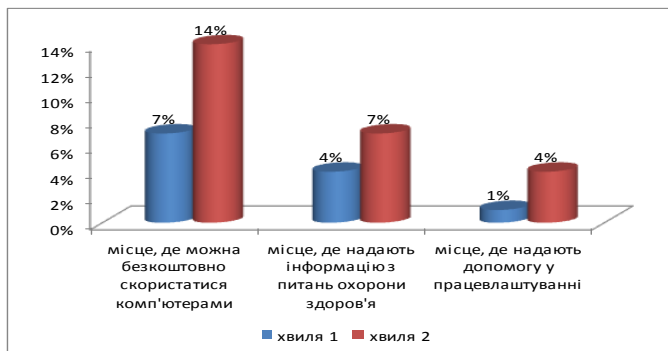
МІСЦЕВА ВЛАДА ПЛАНУЄ РОЗВИВАТИ ГРОМАДИ РАЗОМ З БІБЛІОТЕКАМИ 2

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВИЯВИЛО ЗМІНИ У СПРИЙНЯТТІ БІБЛІОТЕКАРЯМИ ВЛАСНОЇ ПРОФЕСІЇ

Усе більше бібліотекарів щоденно використовують ІКТ та інтернет у роботі. Паралельно змінюється їхнє сприйняття власної суспільної ролі: тепер вони роблять акцент на нових послугах для громади, а не традиційних функціях, таких як видача книжок. У цьому впевнилася програма «Бібліоміст», підбивши підсумки другої хвилі національного опитування бібліотекарів, що мало на меті визначити вплив програми на бачення бібліотекарями власної професії та ролі у суспільстві.

Зокрема, опитування довело, що тепер бібліотекарі приділяють більшу увагу задоволенню потреб громади, а також вважають послуги на основі ІТ обов'язковим компонентом своєї роботи. На мал. 1 показані зміни у розумінні бібліотекарями функції їхніх закладів у громаді.

Респонденти другої хвилі зазначили, що в них налагодилася співпраця з іншими закладами та особами, у тому числі завдяки «участі у програмі «Бібліоміст»», «новим партнерським зв'язкам та пошуку спонсорів», «використанню ПК та інтернету», а також «кращій організації публічних заходів». Крім того, бібліотекарі



Мал. 1. Бібліотекарі відзначають зміни у сприйнятті ролі бібліотеки в громаді протягом останніх двох років



Мал. 2. Найважливіші інновації, на думку бібліотекарів

назвали найвизначніші інновації в їхніх закладах за останні два роки (див. мал. 2).

Закінчення на с. 4

БІБЛІОТЕКИ ВІДЗНАЧАЮТЬ ДНІ ЄВРОПИ І СПРИЯЮТЬ ЗМІЦНЕННЮ МІЖНАРОДНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

Щороку частиною програми святкування Днів Європи (другий тиждень травня) є вибір найкращого постера, який унаочнює ідею Європейського Союзу. У цьому році було обрано плакат з девізом «Стаємо сильнішими разом». Бібліотеки в Україні відіграють важливу роль у втіленні саме цього гасла в життя: вони працюють на розбудову місцевих громад, заохочують українців зміцнювати зв'язки всередині громад і розвивати співпрацю з людьми та спільнотами з-поза їх меж. Щоби популяризувати подібні зусилля та



Святкування Днів Європи у Вінниці

Закінчення на с. 3



IREX
Make a Better World

ДОСТУП ДО ОФІЦІЙНОЇ ІНФОРМАЦІЇ У БІБЛІОТЕКАХ: ЛЕГКО І ЗРУЧНО З МЕРЕЖЕЮ ПДГ

Українська бібліотечна асоціація (УБА) спільно з Програмою сприяння Парламенту ІІ (ПСП ІІ) за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) з 2009 р. реалізовує проект «Інформація органів влади для громадян у бібліотеці: пошук, доступ, консультування». У межах проекту було розроблено концепцію створення Пунктів доступу громадян (ПДГ) до офіційної інформації в бібліотеках та об'єднання їх у Всеукраїнську мережу, яка станом на квітень 2012 р. налічує близько 600 бібліотек-учасниць. У ПДГ працюють кваліфіковані бібліотекарі, які пройшли спеціальний тренінг з обслуговування користувачів документами та інформацією органів державної влади та управління різних рівнів (центрального та місцевого), в т.ч. розміщеною у мережі інтернет. До послуг користувачів — друковані та повнотекстові електронні видання, що надходять від ПСП ІІ, тематичні бібліографічні та вебліографічні списки і добірки, підготовлені фахівцями бібліотек, а також довідки та консультації соціально-правового характеру від залучених бібліотекою фахівців та експертів.

Робота ПДГ допомагає членам територіальних громад вирішувати чимало життєвих питань, особливо для захисту своїх соціальних прав. Так, читачі бібліотеки-філії №1 в м. Добропіллі (Донецька обл.), що мешкають у багатоповерхових будинках, завдяки інформації з ПДГ не лише дізнались про ОСББ (об'єднання співвласників багатоквартирних будинків), але й отримали всю необхідну



Користувачка ПДГ у Хмельницькій бібліотеці

законодавчу та нормативну базу щодо створення і функціонування об'єднання.

Бібліотеки Рівненської області, що приєднані до Мережі ПДГ, традиційно формують тематичні папки про діяльність місцевих органів влади та з актуальних питань, укладають ановані списки інтернет-ресурсів на різні теми (освіта, пенсійне забезпечення, соціальний захист), розміщують оголошення про графіки

та місце прийому громадян депутатами місцевих рад, надають телефони гарячих ліній різних рівнів, оприлюднюють інформацію від державних податкових інспекцій тощо. Бібліотеки області стали місцем проведення селекторних нарад адміністрацій районів та області, засідань круглих столів з питань освіти, культури, Днів депутата.

Центральна бібліотека ім. М. Л. Кропивницького м. Миколаєва у березні 2012 р. виступила з ініціативою створення 18-ти нових ПДГ у бібліотеках-філіях міської ЦБС за сприяння міської влади та партнерської підтримки з оснащення цих пунктів комп'ютерною технікою. Тепер будь-який мешканець м. Миколаєва може долучитися до публічного управління за місцем проживання, отримати необхідну офіційну інформацію, консультації, зразки документів. Робота Пунктів доступу громадян до офіційної інформації за проектом УБА і ПСП ІІ ще раз доводить, що бібліотека — це важливий інформаційний і комунікаційний центр громади. ■

МІСЦЕВА ВЛАДА ПЛАНУЄ РОЗВИВАТИ ГРОМАДИ РАЗОМ З БІБЛІОТЕКАМИ

Бібліотекарі зібрали представників місцевої влади, щоб обмінятися думками та активізувати розмову про розвиток регіонів на весняних семінарах «Бібліотека, влада та громадськість: партнерство для місцевого розвитку». Подібні заходи пройшли у Хмельницькій (10 квітня), Вінницькій (24 квітня) і Волинській (29 травня) областях з метою обговорити, як обладнати за програмою «Бібліоміст» бібліотеки — як нові переможці, так і більш досвідчені учасники — можуть згуртувати місцеві ініціативні групи та неурядові організації для забезпечення стабільної підтримки бібліотек у співпраці з місцевою владою. Усі учасники мали можливість вислухати колег, запозичити найбільш вдалі ідеї і зробити плани на майбутнє.

Учасники підкреслили, що співпраця з місцевими посадовцями є невід'ємною частиною будь-якої успішної ініціативи місцевого розвитку. На щастя, керівники районів та начальники відділів культури взяли активну участь в обговореннях і засвідчили підтримку бібліотек. На семінарі у Луцьку заступник Голови обласної державної адміністрації Олександр Курилюк висловив точку зору багатьох колег: «Ми переконані, що в кожному селі повинна бути сучасна бібліотека. Вона мусить залучати людей як інформаційний центр села. Вона має бути місцем проведення різноманітних заходів та платформою для вирішення важливих для громади справ». На продовження, директор програми «Бібліоміст» Матей Новак наголосив, що бібліотека має відповідати на потреби громади: «Якщо до бібліотеки ніхто не ходить, це означає, що даний заклад не пропонує потрібних послуг. Час мчить, усе змінюється, і бібліотека повинна бути готовою адаптуватися, запроваджувати нові технології, які приносять користь членам громади». Учасники також поділилися, як вони популяризують бібліотеку у своїх населених пунктах, вивчають потреби громади і започатковують нові послуги.

Налагодження взаємовигідних партнерств також було однією із тем семінару. Ковельська центральна районна

бібліотека (ЦРБ) стала хорошим прикладом. Ця система перемогла у першому раунді конкурсу організації вільного доступу до інтернету, а також виграла грант на впровадження проекту співпраці з місцевою громадою. Її ініціатива «Інформаційно-ресурсний та навчальний центр для молодіжних громадських організацій прикордонного регіону» допомогла бібліотеці зорганізувати місцеву молодь шляхом підтримки волонтерів та навчання їх роботі з комп'ютером та інтернетом для пошуку ресурсів. Галина Божик з Ковельської ЦРБ розповіла, як бібліотека стала осередком молодіжного руху району: «Інновації йдуть лише на користь бібліотеці та відвідувачам. Наші партнери, залучені через проект, тепер мають комфортне просторе приміщення, устатковане мультимедійною технікою, які вони можуть використовувати для власних справ. Тут вони також можуть отримати поради, як написати грантову заявку, пройти навчання у тренінговому центрі. Загалом, це чудовий крок у розвитку громадянського суспільства». Подібні платформи для дискусій та обміну думками є важливими для забезпечення міжсекторального діалогу, аби всі сторони розуміли потреби і можливості одне одного та знали про наявні ресурси для сталого розвитку публічних бібліотек. ■



Голови районних адміністрацій на семінарі у м. Вінниця

БІБЛІОТЕКИ ВІДЗНАЧАЮТЬ ДНІ ЄВРОПИ І СПРИЯЮТЬ ЗМІЦНЕННЮ МІЖНАРОДНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

Початок на с. 1

приєдналися до загальнонаціонального відзначення Днів Європи, бібліотекарі з цілої країни взяли участь у святкових інформаційних заходах.

У Центральній міській бібліотеці м. Ровеньки у Луганській області шість бібліотекарів розпочали міську програму до Днів Європи з розповсюдження інфо-листів для ровеньчан у міському парку. Зокрема, вони розповідали, що інтернет може бути цінним ресурсом для зближення Європи і України.

У тій же Луганській області у місті Свердловськ активним учасником спеціальної програми заходів стала місцева бібліотека. Свердловська ЦБС підготувала інформаційний стенд «Сучасна бібліотека йде в люди», який презентував широкому колу відвідувачів та гостей свята інноваційні бібліотечні послуги з використанням вільного доступу до інтернету.

Працівники бібліотеки створили вікторину «Європейський калейдоскоп», під час проведення якої мешканці міста дізнались більше не лише про країни Європи, їхню культуру та традиції, а й про європейські цінності. Усі, хто підійшов до стенду, отримали буклети, інформаційні закладки, дайджести, рекламні флаєри про нові можливості бібліотеки, що привернуло увагу громади до недавно запроваджених послуг з використанням вільного доступу до інтернету.



Відвідувачки безкоштовно користуються інтернетом під час святкування Днів Європи у Вінниці

Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека теж взяла участь у низці подій, приурочених до святкування Днів Європи.

У бібліотечному наметі та на інтерактивному майданчику, що були розташовані на центральній вулиці міста, була презентована книжкова виставка «Європа – це...», експонувалися періодичні видання бібліотеки, проводилися літературні вікторини та ігри на тему Європи, пропонувалося розгадати «Єврокросворд», помандрувати містами Європи, створити банер-квілт «Я європейець тому, що...».

Наймолодші відвідувачі бібліотечного намету мали можливість взяти участь у конкурсі малюнків на тему «Вінниця – європейське місто».

Про нові послуги бібліотеки, зокрема користування Wi-Fi-інтернетом, відвідувачі намету могли дізнатися завдяки акції «Вивчай Європу on-line разом з бібліотекою».

Бібліотекарі запрошували усіх бажаючих переглянути цікаві інтернет-ресурси з європейської тематики та взяти участь в онлайн-іграх: поскладати пазли прапорів країн ЄС, віртуально помандрувати Європою, позмагатися у квізах та онлайн-перегонах для дорослих і дітей, організованих Європейським центральним банком.

Учасники конкурсів, ігор, вікторин отримали в подарунок сувеніри від програми «Бібліоміст», призи від Генерального Консульства Республіки Польща у м. Вінниці і, звичайно ж, можливість записатись до бібліотеки та безкоштовно користуватись інтернетом. ■



Відвідувачки стенду Свердловської ЦБС під час урочистостей до Днів Європи



Співробітники Центральної бібліотеки м. Ровеньки розповсюджують інформаційні матеріали в місцевому парку

Офіс програми «Бібліоміст»
Вул. Саксаганського 36д,
2-й під'їзд, 5-й поверх
Київ 01033, Україна
Телефон: +380 44 586 2780
Факс: +380 44 586 2781
Ел. пошта: bibliomist@irex.ua

Штаб-квартира IREX
2121 K Street NW #700
Washington DC 20037

Телефон: 202 6288188
Факс: 202 628 8189
Ел. пошта: gl@irex.org



IREX – міжнародна неприбуткова організація, яка пропонує лідерство та інноваційні програми, спрямовані на вдосконалення якості освіти, зміцнення незалежних ЗМІ та сприяння розвитку плюралістичного громадянського суспільства. З часу заснування у 1968 р. IREX працює у більш ніж 50 країнах світу.

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЗМІН У СПРИЙНЯТТІ БІБЛІОТЕКАРЯМИ ВЛАСНОЇ ПРОФЕСІЇ

Початок на с. 1

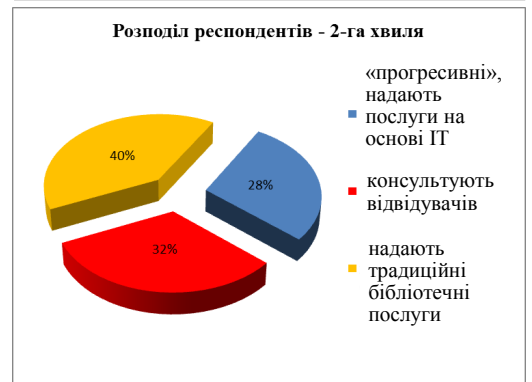
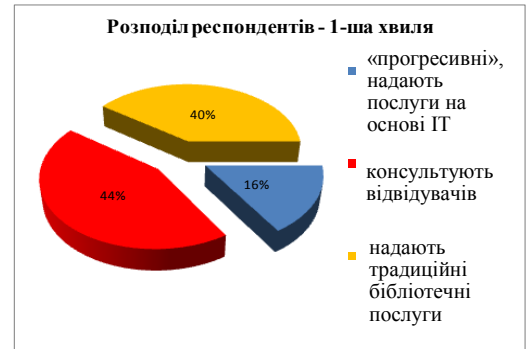
За даними дослідження, змінився також профіль респондентів (діаграми 3 та 4), тобто їхній світогляд та навички. Збільшилася кількість «прогресивних» бібліотекарів, що кваліфіковано надають послуги на основі ІТ, навчають відвідувачів онлайн-спілкуванню з колегами, просувають власні послуги та шукають додаткові джерела фінансування. Зменшилася частка спеціалістів, що фокусуються на наданні відвідувачам інструкцій та довідок, а також проведенні заходів. Не змінилася кількість прибічників традиційних послуг та функцій збереження книжок і приміщення і збільшення книжкових фондів і книговидачі.

Аби проілюструвати деякі загальні тенденції у новому сприйнятті бібліотекарями власних закладів, нижче пропонуємо декілька відповідей на запитання дослідження.

Відповідаючи на запитання про роль бібліотек в українському суспільстві, один із респондентів зазначив: «На даний момент ми більше є рупором влади, ніж нам би цього хотілося. Повинно бути більше реклами. Хоча до бібліотеки ходить багато людей. Треба зробити так, щоб прийшли ще ті, хто не знає [про наявні нові послуги]».

Інша бібліотекар поділилася думкою про те, які зміни необхідні в бібліотеках: «Я хотіла би, щоб було безкоштовно, і щоб був більший доступ до комп'ютерів. Графік роботи не до 18-ї, а до 19-ї, і на вихідних. Що ще змінити, не завадило би спитати читачів, бо це їм краще видно. Хотілося б сучасний дизайн».

Розмірковуючи про зміни світогляду бібліотекарів, одна з респонденток розповіла, що у співробітників її бібліотеки для дітей виникла ідея лялькового театру: «За 1,5-2 роки вони його самостійно створили. Створюють самі декорації, яким багато хто позаздрить. Вони за місяць проводять до



Мал. 3-4. Зміни у профілі респондентів

50 вистав. У день роблять по 2-3 вистави. Записуються наперед школи, дитячі садки щоб туди потрапити. Люди на голому ентузіазмі, додатково нічого не отримують, витрачають власні кошти на закупку матеріалів для виготовлення. Там навіть бухгалтерія задіяна!».

Це лише деякі тенденції, виявлені в ході опитування бібліотекарів програмою «Бібліоміст». У результаті були зібрані важливі дані, що дозволяють оцінити масштаби змін у професійній філософії бібліотекарів, що є одним із рушіїв трансформації суспільної думки про роль бібліотечних закладів та їхніх працівників.

Насамкінець пропонуємо Вам жартівливий та влучний малюнок регіонального представника програми «Бібліоміст» у Волинській області А. Мах-Мазурок, що демонструє новітні метаморфози іміджу бібліотекаря. ■

